

РЕШЕНИЕ

№ 41

гр. Белоградчик, 14.03.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – БЕЛОГРАДЧИК, II-РИ ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ,
в публично заседание на първи март през две хиляди двадесет и трета година
в следния състав:

Председател: Антон Ел. Антоу

при участието на секретаря Жанета Г. Еленкова
като разгледа докладваното от Антон Ел. Антоу Гражданско дело №
20221310100633 по описа за 2022 година

и за да се произнесе съдът взе предвид следното:

Предявени са обективно съединени икове за : неизплатено възнаграждение за
положен извънреден труд с пр. осн. чл. 150, във вр. чл. 140 КТ, вр. чл. 178, ал.1, т.3, вр. чл.
187 ЗМВР и мораторни лихви върху тези възнаграждения - с пр. осн. чл. 86 ал.1 ЗЗД.

Ищеца В. С. Д. излага в предявената искова молба : Работи по служебно
правоотношение, по силата на което заема при ответника ГД „ПБЗН” длъжността “ВСА, той
и пожарникар” в РС ПБЗН-Белоградчик. През периода 01.10.2019 г. – 10.07.2020 г. е
работил на сменен режим със смени от 24 часа. Ответника не му е платил възнаграждения за
положен от него за исковия период извънреден труд, формиран чрез превръщане на нощните
часове в дневни, съобразно чл. 9 ал.1 НСОРЗ. Ответника е в забава при плащането, поради
което се претендира и мораторна лихва.

Ищеца моли да бъде осъден ответника да заплати сумата 426.01 лв., представляваща
неизплатено възнаграждение за положен нощен труд, при сумирано изчисляване на
работното време, при превръщане на нощните часове в дневни с коефициент, равен на
отношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време,
установено за подневно отчитане на работното време и мораторни лихви в размер на 110.16
лв., ведно със законната лихва в/у главницата от предявяване на иска до окончателното и
изплащане.

Представя писм. доказателства, претендира разноси.

Вещото лице по допуснатата от съда ССЕ е представило заключение относно

размера на претендираните възнаграждения и мор. лихви. Заключение не е оспорено от страните и е прието като доказателство по делото.

Представителя на ответника е оспорил предявените искове.

Брани се с правни доводи : - нормалната продължителност на раб. време през нощта е 8 часа за всеки 24-часов период; - при сумирано изчисляване на раб. време нощните часове се превръщат в дневни с коефициент, равен на отношението м/у нормалната продължителност на дневното раб. време/8ч./ към нормалната продължителност на раб. време през нощта/8ч./ или - коефициент 1/чл. 187 ЗМВР/; - нормата на чл. 187 ЗМВР е специална спрямо общите правила в КТ; - съгл. Решение от 24.02. по дело С-262/20 на СЕС, втори състав „ефективната защита по чл.12а/от Директива 2000/3/88 ЕО не изисква нормалната продължителност на нощния труд на полицаи и пожарникари да е по-кратка от установената нормална продължителност на труда през деня“, т.е. не се налага да е 7 ч. нощния труд, а съгл. ТР № 3/12.04.2017г. на ВКС заключението на Съда по конкретно запитване е обвързващо и създава задължение за неговото спазване; - не е налице положен от ищеца извънреден труд, тъй като, тъй като установеното за ищеца работно време е в рамките на 24-часови дежурства и представлява установено редовно работно време; - целта на коефициента 1.143 е увеличено заплащане на нощния труд, а не за заплащане на извънреден труд и трудът, получен чрез преобразуване с този коефициент не е извънреден по см. на чл. 187 ал.1 т.3 ЗМВР; - НСОПЗ е неприложима, тъй като за служителите на МВР е установена еднаква продължителност на дневния и за нощния труд и коефициента е 1-ца
Признал е обстоятелствата, че ищеца работи по служебно правоотношение, на посочената в по-горе длъжност и установеното за ищеца работно време е в рамките на 24-часови смени. Представя писм. доказателства, претендира разноси.

Съдът преценявайки изложеното в исковата молба, представените по делото писмени доказателства поотделно и в тяхната съвкупност и заключението по допуснатата ССЕ, доводите и становищата на страните, приема следното :

От фактическа страна

Не се спори м/у страните, че ищеца работи по служебно правоотношение при ответника ГД „ПБЗН“ на длъжност “ВСА, той и пожарникар” в РС ПБЗН-Белоградчик. През исковия период е работил на сменен режим със смени от 24 часа, респ. полагал е и нощен труд. Липсват каквито и да било данни, а и ответника не е направил възражения, че се е противопоставил на полагането на извънреден труд.

От представените по делото писм. доказателства/представени от ответника/ и от заключението по допуснатата ССЕ се установява, че при прилагане на коефициент от 1, 143 за преобразуване на нощния труд към дневен за през исковия период ищеца е положил 49.192 часа извънреден труд, съответно следващото се възнаграждение е в размер на 426.21 лв.

Размера на претендираните мораторни лихви за исковия период в/у възнаграждението за извънреден труд е в размер на 110.16 лв.

От страна на ответника не се представиха доказателства, че за исковия период е платил на ищеца възнаграждение за извънреден труд.

От правна страна

За да бъде уважена искова претенция в тежест на ищеца е да установи, в условията на пълно и главно доказване, следните правнорелевантни факти: наличие на служебно правоотношение с ответника ГД„ПБЗН”, че е полагал нощен труд за исковия период, който не е преобразуван, чрез преизчисление с коефициент 0.143, както и размера на претендираното възнаграждение за положен нощен труд след преобразуването му със съответния коефициент, а в тежест на ответника - че е заплатил уговореното дължимо допълнително възнаграждение за положен извънреден труд.

Съгласно разпоредбата на чл. 178, ал. 1, т.3 и чл. 179, ал. 1, пр. второ и ал.2 ЗМВР в приложимите им за случая редакции на държавните служители в МВР се изплащат допълнителни възнаграждения за извънреден труд, за полагане на труд през нощта от 22.00 до 6.00 ч., както и за изпълнение на специфични дейности; за резултати в служебната дейност, за научна степен, за специфични условия на труд, за полагане на труд на официални празници и за времето на разположение, и други възнаграждения в случаи, определени със закон или с акт на Министерския съвет за държавните служители от МВР, като условията и редът за изплащане се определят с наредба на Министъра на вътрешните работи, а техният размер – с негова заповед.

Съгласно разпоредбата на чл. 187 ЗМВР нормалната продължителност на работното време на държавните служители в МВР е 8 часа дневно и 40 часа седмично при 5-дневна работна седмица като за работещи на 8-,12-, 24-часови смени работно време се изчислява сумирано за тримесечен период, възможно е полагането на труд и през нощта между 22.00 и 6.00ч., като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24-часов период; работата извън редовното работно време е допустимо до 70 часа на тримесечия и до 280 часа годишно като за работещите на смени този труд се компенсира с възнаграждение за извънреден труд за отработени до 70 часа на тримесечен период и се заплаща с 50% увеличение върху основното месечно възнаграждение.

Съгласно чл. 31 и чл. 34 от Наредба № 8121з-407/11.08.2014 г. за реда за организацията и разпределянето на работното време, неговото отчитане, за компенсирането на работата извън редовното работно време, режима на дежурство, време за отдих и почивките на държавните служители в МВР /Наредба/2014 г./ положеният извънреден труд се плаща съобразно разпоредбите на ЗМВР, положеният труд в периода от 2.00ч. до 0.00ч. при сумирано отчитане на работното време общият брой на тези часове за целия отчетен период се умножава по 0.143 и полученото число се сумира с общия брой отработени часове за отчетния период.

Тази Наредба е отменена с влязлата в сила на 01.04.2015 г. Наредба № 8121з-592/25.05.2015 г.. за реда за организацията и разпределянето на работното време, неговото отчитане.../Наредба/2015 г./ Тази Наредба/2015 г. е отменена с влязло в сила на 29.07.2016 г. Решение на ВАС по дело № 5450/2016 г. и новата Наредба по чл. 187 от ЗМВР е обнародвана на 02.08.2016 г.

Наредба № 8121з-776/29.06.2016 г. за реда за организацията и разпределянето на работното време, неговото отчитане... /Наредба/2016 г./. Тази Наредба/2016 г. е отменена с Решение на

ВАС от 10.12.2019 г. по дело № 8601/2019 г./обн. в ДВ на 14.01.2020 г./ Приета е Наредба № 81213-908/02.08.2018 г. за условията и реда за изплащане на допълнителни възнаграждения на държавните служители за научна степен, за полагане на труд през нощта от 22.00ч. до 06.00ч., за полагане на труд на официални празници и за времето на разположение /Наредба/2018 г. /, влязла сила от 14.08.2018 г. Приета е и Наредба № 81213-1059/26.09.2019 г. за условията и реда за изплащане на допълнителни възнаграждения на държавните служители за научна степен, за полагане на труд през нощта от 22.00ч. до 06.00ч., за полагане на труд на официални празници и за времето на разположение /Наредба/2019 г. /, влязла сила на 04.10.2019 г., с която е отменена Наредба/2018 г. Приета е и Наредба № 81213-36/07.01.2020 г. за условията и реда за изплащане на допълнителни възнаграждения на държавните служители.... /Наредба/2020 г./, с която е отменена Наредба/2019 г. Нито една от тези Наредби не съдържа правна уредба на положен нощен труд над нормата за същия и за преизчисление на нощен труд към дневен такъв.

В случая следва да се вземе предвид, че ищеца е лице със статут на държавен служител – чл. 142, ал.1, т.1 ЗМВР. По отношение на държавните служители чл. 50а, ал. 2 ЗДСл. предвижда субсидиарно приложение на КТ относно допустимостта, продължителността, отчитането и заплащането на извънредния труд. Последните два закона, уреждащи ограничен кръг специфични правоотношения, а именно тези, засягащи лицата със статут на държавни служители и лицата от структурите на МВР. Както ЗДСл., така и ЗМВР могат да регламентират отношения, уредени от институтите на КТ по начин различен от уредбата на Кодекса, но не такъв, че да бъде влошено положението на лицата, в сравнение с правните разрешения, предвидени по КТ.

ЗМВР е специален закон, уреждащ статута на работещите в МВР. За неуредени в специалния закон случаи субсидиарно приложение намират разпоредбите на Закона за държавния служител/ЗДСл./ и Кодекса на труда/КТ/. Тези закони уреждат престирането на работна сила, поради което и няма пречка при празнота в специалния закон субсидиарно да се приложи разпоредбата на общия закон – ЗДСл, а при празнота и в него - КТ. (В този смисъл е т. 23 от ТР № 6/06.11.2013 г. по тълк. д. № 6/2012 г. на ОСГТК на ВКС). При липса на изрична законодателна уредба за нощния труд в специалния закон, то приложение ще намери разпоредбата на чл. 67, ал.7 ЗДСл вр. с Наредбата за заплатите на служителите в администрацията, уреждащи допълнителни възнаграждения/НЗСДА/ за същото.

Дължимостта на допълнително възнаграждение за положен нощен на държавни служители в МВР е изрично уредено от законодателя с чл. 179 ЗМВР. Характера на правоотношенията, които уреждат ЗДСл. и ЗМВР предпоставят извод, че правата на държавните служители в МВР за положения от тях нощен и извънреден труд не следва да са неравностойни спрямо правата на останалите държавни служители. При така възприето съдът приема, че държавните служители в МВР имат право на допълнително възнаграждение за нощен труд в размери и при условия на чл. 67 ЗДСл и НЗСДА. (В т. см. Решение № 311/08.01.2019 г. по гр. д. № 1144 по описа за 2018 г. на ВКС, IV-то г.о./

В конкретния случай по делото не се спори, а и от приетите по делото неоспорени от страните писмени доказателства се установява, че през процесния период ищецът е работел

като държавен служител при ответника на длъжността „ВСА, той и пожарникар“, работното му време било на смени с непрекъснат характер на смени по 24-часови смени при сумирано изчисляване на работното време на тримесечие.

Установява се от заключението по ССЕ, че за периода от 01.10.2019 г. до 10.07.2020 г. нощни часове са 344 часа в периода от 22.00ч. до 06.00, при прилагане на коефициент от 1,143 за преобразуване на нощния труд към дневен тези часове са 393.192 часа и така възнаграждението за положения извънреден труд за периода от 01.10.2019 г. до 10.07.2020 г. включително е 426.21 лв., като лихвата за плащането на тази главница е 110.16 лв.

Съдът изцяло кредитира заключението по съдебно-счетоводната експертиза като вярно, неопровергано от останалите събрани по делото доказателства, неоспорено от страните. Съдът приема, че за този период приложение следва да намерят разпоредбата на чл. 9 и чл. 18 от Наредбата за структурата и организацията на работната заплата /НСОРЗ/, съгласно които при сумирано изчисляване на работното време нощните часове се превръщат в дневни с коефициент, равен на отношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време, установени за подневно отчитане на работното време за съответното работно място, като броят на отработените дни се установява, като отработените часове през месеца след превръщането на нощните часове в дневни се разделят на дневната продължителност на работното време, установена за работното място при подневно отчитане на работното време. Съдът приема тази разпоредба за приложима по съображения изложени по-горе и поради липса на специална уредба в ЗМВР и посочените по-горе приложими за случая Наредби от 2016 г., 2018 г. и 2019 г., от 07.01.2020 г. Трите Наредби – от 2018 г. и от 2019 г. и от 07.01.2020 г. са с идентично уреждане на правилата за заплащане на нощния труд, положен от 22.00ч. до 06.00ч., за който съгласно чл. 9 се дължи допълнително възнаграждение за положен нощен труд, като не въвеждат правило идентично с това от Наредбата от 2014 г.

Законодателната уредба при ТПО – чл. 261 и сл. КТ, чл. 7 и чл. 8 от НСОПЗ предопределят за всеки отработен нощен час или за част от него между 22.00 ч. и 6.00 ч. на работниците и служителите да се заплаща допълнително трудово възнаграждение за нощен труд, независимо от вида на трудовия договор и от начина на отчитане на работното време (подневно или сумирано), независимо и от системата на заплащане на труда и от вида на работните смени (смесени с дневна и нощна продължителност или само нощна). Без значение е, че при сумирано отчитане на работното време нощните часове се превръщат в дневни. Посочената в чл. 9 НСОПЗ методологията е само с оглед установения по законодателен път начин за отчитане на нормата фактически положен труд. Разпоредбите на чл. 7, чл. 8, чл. 9 НСОПЗ се прилагат едновременно. Така при сумирано изчисляване на работното време нощните часове се превръщат в дневни с коефициент 1,143 и за същите тези нощни часове се заплаща и допълнително трудово възнаграждение за нощен труд. Положеният нощен труд се отчита и се заплаща увеличено в сравнение с дневния. Увеличението се изразява от една страна в с трансформиране на нощния труд в дневен със съответния коефициенти в зависимост от начина на изчисляване и отчитане на работното време /подневно или сумирано/ по чл. 9 НСОПЗ и от друга страна - със заплащане на

допълнително трудово възнаграждение към така увеличеното възнаграждение по чл. 8 НСОПЗ. Този подход на законодателя за това допълнително заплащане на нощния труд е оправдан с оглед на по-големия разход на умствена и физическа енергия при престирание на работна сила в необичайно за биологичния ритъм на човека време от денонощието, /В този смисъл Решение № 14/27.03.2012 г. по гр. д. № 405/2011 г. на ВКС, IV-то Г. О., постановено по реда на чл. 290 от ГПК/. Положеният нощен труд се отчита и се заплаща увеличено в сравнение с дневния. Увеличението се изразява на първо място в запазването на ставката за дневното работно време, като изравняването се извършва със съответни коефициенти в зависимост от начина на изчисляване и отчитане на работното време /подневно или сумирано/ - виж чл. 9 ал.2 НСОПЗ и на второ място - в заплащане на допълнително трудово възнаграждение към така увеличеното възнаграждение, чийто минимален размер е установен в чл. 8 НСОПЗ.

В подкрепа на горния извод е разпоредбата на чл. 188, ал.2 ЗМВР съгласно която, държавните служители, полагащи труд за времето между 22.00 ч. и 06.00 ч., се ползват със специална закрила по КТ. При така възприето и като съобрази, че за процесния период няма правило за отчитане на нощния труд в ЗМВР и в Наредбите издадени по чл. 187, ал.9 ЗМВР, то съдът приема, че при сумирано отчитане на работното време на служителите от МВР, работещи по СлПО, следва да се прилага субсидиарно правилото за трансформиране на нощните часове в дневни, установено в чл. 9 ал.2 НСОПЗ. Да се приеме обратното би означавало да се допуснат различни системи на отчитане на нощния труд от служителите в МВР и от работниците по трудово правоотношение, независимо от идентичните времеви отрязъци в денонощието, през които престират работна сила, тоест би означавало, неравностойното им третиране, което е в противоречие с принципа, закрепен в чл. 6 от Конституцията на Република България

Горното тълкуване е в съответствие и с основния правен принцип за равенство и недопускане на дискриминация, закрепен освен в чл. 6 от КРБ и в чл. 14 от ЕКЗПЧОС.

В т. см. е константната практика съдилищата – напр. Решение № 38/10.05.2019 г. по в. гр. дело № 76/2019 г. на ОС Видин, Решение № 464/29.03.2019 г. по в. гр. дело № 255/2019 г. на ОС Варна и много др.

Поради изложеното по-горе неоснователен се явява довода на ответника за липса на празнота в норм. уредба относима към Сл.ПО на ищеца, която да обоснове прилагане по аналогия на КТ и неприложимост НСОПЗ.

Постановеното Решение от 24.02.2022 г. на Съда по преюдициално запитване по дело С-262/2020 г. не обосновава обратен извод. По делото не е установено за полагания нощен труд да има приложени други мерки на защита на служителите под формата на продължителност на работно време, заплащане, обезщетения или сходни придобивки, които да позволяват да се компенсира особената тежест на нощния труд при съобразяване и на естеството на нощния труд – трудност и стрес на поставените задачи за изпълнение през нощта. Пожарникарите и полицаите по правило през нощта извършват задачи, които могат да са основание за въвеждане на специфични условия за организация на работа, включително и намаляване на продължителността на нощния труд спрямо дневния, защото

това би гарантирало защита на здравето и на безопасността им, но това не е единствено възможна и подходяща мярка. Няма основание работещите по ТПО и по СлПО да се третираят различно на основание на характера на правоотношението. Сходството на полагания труд в случая не предпоставя различно третиране. Не е установено по делото обективен и разумен критерий за разликата в третирането на полагащите нощен труд по ТПО и тези по СлПО. Разликата в допустимата продължителност на работните часове – нощен труд по служебно правоотношение /8 часа/ и по трудово правоотношение /7 часа/ не отразява допустима от закона цел, която да е годна да обоснове разлика в третирането. При недоказаност на обективен и разумен критерий за разликата в третирането прави същото несъвместимо с правото на ЕС и води до необходимост на националния съд да тълкува националното право във възможно най-голяма степен за постигане на разрешение, съответстващо в най-голяма степен на съответната разпоредба от първичното право. / така Решение № 1659/30.06.2022 г. на СГС по в. гр. д. № 8416/2021 г. и много др. /

Ищеца е доказал обстоятелствата, разпределени му в тежест на доказване - че е полагал нощен труд през исковия период, както и размера на претендираните възнаграждения. Полагането на нощен труд от ищеца се установява от представените по делото протоколи и от заключението на в. лице по допуснатата ССЕ.

Извънреден, по смисъла на всяко трудово или служебно правоотношение, е трудът, полаган от служител, извън установеното за него работно време, независимо дали е осъществяван по формално или неформално възлагане от работодателя, в това число и без възлагане, но със знание и непротивопоставяне от него.

Сумираното изчисляване на работното време е форма на отчитане на работното време, при която установената нормална продължителност на работното време се спазва средно за определен по-продължителен период от време, който в процесния случай е тримесечен. От заключението на в. лице е видно, че с оглед броя на нощните смени, всяка от по 8 часа, след превръщането на отработените нощни часове в дневни, получения брой часове надхвърлят установеното работно време, поради което разликата се явява извънреден труд. Т.е. при съпоставката с общия брой нощни часове за периода като норма часове, посочената разлика часове е извън тази норма и е извънреден труд. Поради това са неоснователни доводите на ответника за „смесване“ на понятията нощен труд и извънреден труд. Трудът, който ищеца е положил през исковия период в установения от заключението на в. лице размер е извънреден. Действителното работно време на ищеца се различава от максимално допустимата от КТ продължителност на смените и ищеца е положил извънреден труд в установения от в. лице размер.

Предвид изложеното, съдът приема, че предявеният иск за неизплатени възнаграждения за положен извънреден труд, получен след преобразуване на положените часове нощен труд в дневен с пр. осн. чл. 150, във вр. чл. 140 КТ, вр. чл. 178, ал.1, т.3, вр. чл. 187 ЗМВР е основателен и доказан изцяло в установения от ССЕ размер.

С оглед основателността на главния иск, то основателен е и акцесорния иск с пр. осн. чл. 86 ал.1 ЗЗД. Ответника следва да заплати на ищеца и мораторни лихви в размер съобразно заключението на в. лице.

Предвид изхода на делото ответника следва да заплати по сметка на БРС държавна такса в размер на 100.00 лв., 90.00 лв. – възнаграждение за в. лице, 5.00лв. – държ. такса в случай на служебно издаване на изп. лист в полза на съда и 5.00лв. - държавна такса – за издаване на изпълнителен лист в полза на ищеца, който е освободен от заплащане на държавна такса.

Ответника следва да плати на ищеца направените по делото разноски в размер на 700.00 00лв. - адв. възнаграждение. Неоснователно е предявеното от ответника възражение за прекомерност на платеното от ищеца адв. възнаграждение, доколкото последното е в размер близък до минималния, нормативно установен с Наредба № 1/2004 г. МПРАВ и съответства на действителната правна и фактическа сложност на делото.

На ответника не се следват разноски за юрисконсултско възнаграждение в размер 360.00 лв.

Водим от горното, съдът

РЕШИ:

Осъжда Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението” гр. София, ул. “Пиротска” № 171А, ЕИК 129010709 да заплати на В. С. Д. с ЕГН ***** от с. Ч., обл. В. ул. „...”, № .. сумата 426.01 лв. - неизплатено възнаграждение за положен извънреден труд с пр. осн чл. 150, във вр. чл. 140 КТ, вр. чл. 178, ал.1, т. 3, вр. чл. 187 ЗМВР и 110.16 лв. – мораторни лихви на осн. чл. 86 ал.1 ЗЗД, ведно със законната лихва върху главницата, считано от 19.12.2022 г. до окончателното и изплащане.

Осъжда Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението” гр. София, ул. “Пиротска” № 171А, ЕИК 129010709 да заплати по сметка на БРС държавна такса в размер на 100.00 лв., 90.00лв. – възнаграждение за вещо лице, 5.00лв. – държ. такса в случай на служебно издаване на изп. лист в полза на съда и 5.00лв. - държавна такса – за издаване на изпълнителен лист в полза на ищеца, който е освободен от заплащане на държавна такса.

Осъжда Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението” гр. София, ЕИК 129010709 да заплати на В. С. Д. с ЕГН ***** направени по делото разноски в размер на 700.00лв. - адвокатско възнаграждение
Оставя без уважение искането на ответника за присъждане разноски по делото в размер 360.00 лв. - юрисконсултско възнаграждение.

На основание чл. 242, ал.1 ГПК решението подлежи на предварително изпълнение в частта за присъденото възнаграждение за работа.

Решението може да се обжалва пред ВОС в двуседмичен срок, считано от връчването му на страните.

Съдия при Районен съд – Белоградчик: _____